

Історія “здійснення заходів щодо виселення з території Києво-Печерської Лаври суб’єктів господарювання, діяльність яких не пов’язана з діяльністю монастиря та Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника” (цитуємо численні рішення, доручення, протоколи нарад найвищого рівня) розпочалася у Великодні дні 2010 року. Саме квітнем датовано перший лист-відповідь стосовно корпусу № 19. А офіційне доручення Кабінету Міністрів України “щодо виселення” записано у витягу з протоколу № 26 засідання Кабміну від 14 червня 2010 року під пунктом 6 – “Рішення з окремих питань”. З тих пір рішень, нарад, актів комісій

тощо було вже стільки, що утворилася солідна тека. Складається враження, що виселення в нікуди (відповідні приміщення не пропонуються) Національного музею декоративного мистецтва, Державного музею театрального, музичного та кіномистецтва України, Музею книги та книгодрукування України, Музею історичних коштовностей України, а, разом, і Українського товариства охорони пам’яток історії та культури, є провідним завданням діючої влади у сфері культурної політики держави.

Далі подаємо два листи-звернення відомих діячів науки і культури до Президента України, в яких викладено ставлення суспільства до “заходів”.

Президенту України **Януковичу В.Ф.**

Шановний Вікторе Федоровичу!

Українському товариству охорони пам’яток, заснованому у 1966 р. М. Бажаном, О. Гончаром, М. Ужвій, П. Загребельним, П. Майбородою, іншими видатними діячами національної культури, літератури і мистецтва, в наступному 2011 році має виповнитись 45 років.

Та судячи з того, що діється навколо нього сьогодні, ювілею не буде. За дорученням Кабінету Міністрів України Товариство разом з усіма його структурними підрозділами має бути виселено з 19-го корпусу Києво-Печерського заповідника, в якому воно знаходиться з часу заснування, з метою передачі будинку Києво-Печерському монастирю.

І це не зважаючи на те, що саме ця громадська організація в тяжкі часи тотального атеїстичного наступу на церкву, релігійні організації, ставала на захист духовних святинь. Саме на зібранні Товариством гроші ремонтувались сотні покинутих на призволяще пам’яток церковної архітектури, серед яких давньоруські храми Чернігова (Борисоглібський, Спаський), Києва (Кирилівська церква, Софійський собор, Покровський, Флоровський монастирі), інші церковні архітектурні комплекси.

Завдячуючи позиції громадськості і її потужній фінансовій підтримці було врятовано сотні унікальних дерев’яних храмів у всій Україні, кращі з них були перевезені в створені за ініціативою Товариства музеї під відкритим небом у с. Пирогові під Києвом, Переяславі-Хмельницькому, Львові, Івано-Франківську, Ужгороді. Лише на будівництво музею народної архітектури та побуту України у Києві Товариство витратило близько 50 млн. карбованців.

Ще в 70-ті роки минулого століття Товариство ініціювало відтворення видатних пам’яток, зокрема Золотих Воріт, Успенського собору Києво-Печерської лаври. На його кошти було розроблено проект відродження цієї святині.

Товариство й сьогодні лишається потужною всеукраїнською організацією, в структурі якої діють Кримська республіканська, обласні, міські, більшість районних організацій, тисячі первинних осередків.

Позиція пам’яткоохоронної громадськості на захист історичного середовища, проти вандалної забудови центру стародавнього Києва, інших історичних міст загальновідома. Саме його принципова позиція стала головною причиною запланованої розправи.

Виселення Українського товариства охорони пам’яток в умовах посиленого наступу на пам’яткоохоронну громадськість лобістів містобудівельного бізнесу, економічної кризи, відсутності будь-яких засобів для забезпечення його подальшої діяльності неодмінно призведе до знищення цієї найчисленнішої громадської організації. Такий крок влади буде негативно оцінений культурною громадськістю, всіма, кому не байдужа доля національної культурної спадщини.

І наостанок. 19-й корпус було передано Товариству у безоплатне, безстрокове використання відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 351 від 27.03.96 р. в обмін на передачу в комунальну власність м. Києва врятованої громадськістю від знесення в 70-ті р. пам’ятки архітектури по вул. Лютеранській, 22, яка належала Товариству. Сьогодні Товариство використовує лише третину приміщень, половина яких підвальні. Інші площі — загалом понад 2 тис. кв. м — використовуються як фондосховище Національного музею архітектури та побуту України і під реставраційну майстерню Києво-Печерського заповідника.

З повагою,

*Голова Національної спілки краєзнавців, академік НАН України, (Голова Українського товариства охорони пам’яток історії та культури з 1967 по 1989 рр.) **П. Т. Тронько***

*Голова Товариства, академік НАН України **П. П. Толочко***

Президенту України
В. Ф. ЯНУКОВИЧУ

Шановний Вікторе Федоровичу!

Керівники провідних музеїв України, представники наукової і культурної громадськості, Всеукраїнська асоціація музеїв і заповідників, Український Національний комітет Міжнародної Ради Музеїв (ICOM) стурбовані намірами позбавити законних приміщень музеїв на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника у зв'язку з його передачею з комунальної до державної власності.

Перед цією загрозою постали Музей історичних коштовностей України (заснований 1969 року, 50 тис. експонатів) — філія Національного музею історії України, Національний музей українського народного декоративного мистецтва (заснований 1899 року, 77 тис. експонатів), Державний музей театрального, музичного та кіномистецтва України (заснований 1923 року, 255 тис. експонатів), Музей книги та книгодрукування України (заснований 1972 року, 60 тис. експонатів). На черзі також питання про позбавлення приміщення Національного військово-історичного музею (заснований 1996 року, понад 40 тис. експонатів).

Знані й відомі у світі музейні заклади, у колекціях яких зберігаються унікальні музейні предмети, що належать до світової культурної спадщини, всупереч ст. 14 Закону України "Про музеї та музейну справу" відселяють в нікуди — без надання їм необхідних приміщень. Ми вже маємо сумний приклад Музею історії Києва: незважаючи на вимоги закону, приміщення музею так і не надали, його унікальна експозиція з 2003 року перебуває в коробках.

Пропозиції щодо надання музеям приміщень в Національному культурно-мистецькому і музейному комплексі "Мистецький арсенал" нездійсненні, бо цей комплекс — об'єкт незавершеного будівництва.

На нашу думку, таке ставлення до історичної й культурної спадщини призведе як до збурення громадськості в Україні, так і до формування негативного іміджу України в світі.

Просимо Вашого сприяння у запобіганні здійсненню таких намірів.

З повагою,

П. Т. Тронько, Герой України, академік НАН України;

Б. Г. Возницький, Герой України, член Президії Українського Національного комітету Міжнародної ради музеїв (ICOM), голова Музейної ради Міністерства культури і туризму України, директор Національної галереї мистецтв м. Львова;

Б. І. Олійник, Герой України, поет, письменник, академік НАН України, голова Комітету з Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, член Громадської гуманітарної Ради при Президентові України;

С. П. Кролевець, голова Всеукраїнської асоціації музеїв і заповідників;

І. Г. Явтушенко, заслужений працівник культури України, відповідальний секретар Музейної ради Міністерства культури і туризму України, член Всеукраїнської асоціації музеїв і заповідників, член Українського Національного комітету Міжнародної ради музеїв (ICOM);

А. Ф. В'ялець, заслужений працівник культури України, член Правління Всеукраїнської асоціації музеїв і заповідників, член президії Українського Національного комітету Міжнародної ради музеїв (ICOM), генеральний директор Національного музею українського народного декоративного мистецтва;

Г. І. Шаповалов, доктор історичних наук, директор Запорізького краєзнавчого музею, член Всеукраїнської асоціації музеїв і заповідників;

Б. М. Чайковський, заслужений працівник культури України, член Президії Українського Національного комітету Міжнародної ради музеїв, директор Львівського історичного музею;

Л. В. Марченко, заслужений працівник культури України, кандидат історичних наук, генеральний директор Національного заповідника "Херсонес Таврійський";

І. Б. Дробот, директор Державного музею театрального, музичного та кіномистецтва України;

О. С. Поліщук, директор-засновник Історико-археологічного музею трипільської культури "Прадавня Аратта-Україна";

Т. Г. Братченко, заслужений працівник культури України, директор Херсонського обласного краєзнавчого музею;

М. М. Біляшівський, член Головної Ради Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, науковий співробітник Зоологічного музею Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

То ж чи пов'язана діяльність Товариства, яке з часу заснування в пору тотального атеїстичного наступу на церкву щорічно виділяло на порятунок культових споруд від 1,5 до 2 млн. карбованців, вело і продовжує роботу з їх наукового дослід-

ження, внесення до реєстру пам'яток, що, певною мірою, оберігає їх від фізичного знищення, опікується реставрацією й популяризацією духовної спадщини, з діяльністю монастиря і Заповідника!?